

Велика је разлика између преког Карађорђа који је лако потезао јатаган и Бориса Тадића који има идеју о Србији као заједници слободних људи. Мада ту идеју брижљиво крије и никада је неће реализовати са екипом око себе

Базични проблем Србије данас је чињеница да још немамо нове регистарске таблице на аутомобилима. Лично, немам ништа против постојећих. Не би ми сметало чак ни да се регистарски бројеви испишу фломастером на колима. Али ако нисмо у стању да спроведемо акцију замене таблица, као једну од најлакших у процесу модернизације, шта очекивати од тежих задатака, каже у интервјуу за Пресс недеље књижевник Светислав Басара.

Он је недавно објавио нови роман - "Почетак буне против дахија", који, како каже, говори о "вековном проклетству Срба да све раде у корист сопствене штете".

Постоје ли данас дахије и ко су кнежеви чије главе треба да лете?

- Не, нема данас дахија, иако ту реч често употребљавам када говорим о политичарима. Многе ствари ипак иду напред, споро је све то, али Србија је на добром путу уздизања из оријенталне зачараности и чамотиње. Отпори су веома снажни зато што је систем источњачке деспотије веома удобан и профитабилан за многе групе и појединце. Та удобност и профитабилност бране се свим средствима, укључујући и сечење глава. Требало би се мало замислити: цар Лазар је једини српски владар који је погинуо од непријатељске руке. Сви други, умрли насилном смрћу - а није их уопште мало - погинули су од братске сабље и метка. Остаје нам да се надамо да ће Зоран Ђинђић бити последња жртва братоубилачког покоља због којег - заједно са осталим узроцима - већ двеста година посрћемо као сеоске пијандуре. На том путу већа су опасност „европејци“ који се понашају као кабадахије, него што ту опасност представљају отворени заговорници оријентализма.

Јунаци вашег новог романа су историјске личности, од Карађорђа и Милоша до Ђинђића и Тадића? Шта њих спаја, а шта нас спаја са њима?

- Има у роману још питорескних личности. Спаја их Провиђење, а путеве Провиђења није паметно истраживати. У роману су спојени идејом водиљом романа - српском политиком. Фантомом српске (не)слободе. Непрестаним ослободилачким устанцима и ратовима у којима бивамо десетковани, а из којих никада не излазимо као слободни људи. Наравно, велика је разлика између преког Карађорђа који је лако потезао јатаган и Бориса Тадића који има идеју о Србији као заједници слободних људи. Мада ту идеју брижљиво крије. У сваком случају, никада је неће реализовати са екипом коју је окупио око себе. То што умеју да вежу кравату и што знају енглески уопште не значи да немају оријентални менталитет.

Рекли сте да је „структура оријенталне власти остала нетакнута“ после 5. октобра. Шта подразумевате под оријенталном влашћу и да ли она функционише и данас, са Тадићем на челу? Да ли мислите да је Тадић најбољи српски избор?

- Да, систем оријенталне власти функционише и дан-данас, иако се, руку на срце, као партнер све чешће појављује и демократска процедуралност. У неку руку, овде на делу имамо двовлашће. То је одговор и на други део питања. Тадић је у овом моменту најбољи избор.

Да сутра будете у прилици да спроведете 6. октобар, а имајући у виду протеклих десет година, шта бисте предузели?

- Уставотворна скупштина. Формирање нових институција. Писање новог устава. Нова застава, нове регистарске таблице, све испочетка.

Сматрате ли да је Добрица Ћосића духовни отац, узор или саветник Бориса Тадића? У чему то препознајете?

- Рекох малопре да имамо на делу апсурдно двовлашће. Тадић јесте привржен демократији, али уважава суманута мишљења Добрице Ћосића који је у суштини, без обзира на све метаморфозе и мимикрије, читавог свог живота био и остао политички комесар једног сеоског партизанског одреда.

Можете ли објаснити свој однос према Ћосићу: били сте његов поштовалац крајем осамдесетих година, па је био мета напада крајем осамдесетих, па сте се пре три године повукли, да бисте од 2009. обновили критике и нападе на њега?

- Елем, Ћосић је преварант од формата. Слаткоречиво је говорио о потреби демократизације и модернизације Србије и ја сам га, ваистину, као таквог и поштовао. Чак сам му, заједно са Слобом Гавриловићем, правио и чапраз диване по Златибору. Гавриловић је, како видимо, и даље на истом послу. А онда, када је дошло до неке килаве демократизације, Ћосић није имао ништа паметније да каже него да би поново у братоубилачки рат. Коначно, засео је као Милошевићева марионета на положај председника СРЈ. Одакле га је Шешел најурио као мангупа. И ево га опет у близини „структура“. Треба напоменути да то, после свега, мене више не нервира. Посматрам све то као неку Јонескову драму.

Која је то линија која спаја Вука Караџића, Добрицу Ћосића и Војислава Коштуницу?

- Спојени су апсурдном српском наклоношћу према људима који систематски упропашћавају Србију. Често ћете чути да ме патриоте оптужују да критиком Вука Караџића разарам српску традицију. А та критика управо белодано доказује да је Вук разорио српску традицију учинивши је нечитком. Ми појма немамо о српској књижевности и духовности пре 1860. године. Осим у лошим преводима. На крају је Вук, као "отац српске писмености" из опортунизма прешао у католичанство. Мени то не смета, али ме чуди зашто не смета турбо-патриотама. Раније сам се шалио, али сада се све озбиљније питам: Да нам неко заиста не ставља ЛСД у градске водоводе?

Како тумачите тврдње да је Парада поноса наметане оних вредности које нису прихватљиве српском народу? Шта бисте ви рекли, које су то српске вредности?

- По стоти пут: не постоје никакве српске вредности. Цивилизација, чији смо и ми део, почива на универзалним вредностима дефинисаним Старим и Новим заветом. Тим вредностима се може утиснути национални печат, али нема никаквог српског ексклузивитета. Нетрпељивост и насилност свакако не спадају у те вредности.

Да ли се слажете са оценом да је маргинализација једног знатног дела Србије - маргинализација у политичком, економском и друштвеном смислу - разлог за бес испољен на протесту против геј параде? И да ли сматрате да би тај протест могао да се претвори у нешто озбиљније - грађански рат, на шта упозоравају десничарски сајтови?

- Они најмаргинализованији и најсиромашнији нису учествовали на "протесту" ако баш инсистирате да тако назовете вандалско уништавање престонице. Има овде пуно разлога за гнев. Стање је јако лоше. Али оно се може превазићи искључиво конструктивношћу. Какав грађански рат? Црвена звезда против Партизана? ДСС против ДС-а? Десничари то прижељкују, вероватно и раде нешто у том правцу, али то тако не иде. Политичари који стоје у позадини нереда немају намеру било шта да мењају у смислу да оправе лоше стање у држави. Они хоће да се врате на власт.

Написали сте да су догађаји у Београду били „још један покушај државног удара“. Ко је требало да заседне на власт после њега?

- Исти онај који је засео и после претходног покушаја државног удара. Мислим на онај из марта 2003.

Да ли бисте подржали одлуку о забрани десничарских организација? Да ли је требало забранити „Мит о холокаусту“?

- Забране не решавају ништа јер организације нису меморандуми, веб-сајтови и канцеларије, него људи. Књигу која пориче нацистичке злочине свакако је требало забранити. Или ви можда мислите другачије.

Патриотинтелигенција, како називате круг око НСПМ-а и не само њих, сматра да сте постали ударна песница тзв. друге Србије. Како то коментаришете? Зашто се толико бавите њима? Зар није логичније да сву позорност добије власт?

- Ти људи непрестано халуцинирају. Неки су у том халуцинирању искрени, а неки од халуцинација праве уносне каријере. Кренимо од почетка: сама идеја друге Србије је крајње суманута. Мало је чудно да екипа која се залаже за „национално јединство“ као полазиште свог деловања узима националну поделу. Они се, заправо, позиционирају као „изабрани народ“, као некакви Макабејци који једини имају сазнања шта је добро за народ. Да је Господ Бог хтео да будемо унисони и истоветни, не би му био никакав проблем да нас таквима створи, али Господу Богу - ако смем тако да кажем - није потребна митингашка маса и гласачко тело; Бог је жива личност и општи искључиво са слободним личностима. Елем, будући да нема никакве "друге Србије", нема ни мене као ударне песнице. Екипа око НСПМ-а настоји да упросечи, стандардизује и кретенизује Србе. Док је Коштуница био на власти, није им лоше ни ишло. Али то је тоталитаризам, једнако субверзиван као и онај комунистички. А власти што се тиче, не бих рекао да је запостављам у критикама. А ни демократска власт се, богме, не да. Лануо сам ономад нешто о президенту, па сам остао без дипломатског пасоша, на који као бивши амбасадор имам право. Чист провинцијализам! Лепо сам Јеремићевом сеизу поручио шта ћу с тим пасошем урадити. И то сам и урадио.

Један од ваших опонената тврди да сте се пре двадесетак година залагали за то да се Срби окрену "нашим аутентичним вредностима једне православне цивилизације, а не пошто-пото каскању за западном цивилизацијом која је нама ипак страна". Да ли је тај навод тачан? Шта је преломило да одустанете од "вредности православне цивилизације"?

- Никада се нисам одрекао ни једног јединог слова из те реченице, а још сам мање "одустао" од поменутих вредности. Пре бих рекао да опонент - у овом случају "вибрантни" Антонић - нема баш најјаснију представу о стварима о којима говори. Тај све смешнији човек понаша се као Јахве који "испитује срца и бубреге". Можда му неће бити пријатно да ово чује, али идеологија коју он горљиво и патетично заступа типичан је пример каскања за Западом. Као што је то и комунизам, коме смо у том каскању такође подлегли. И комунизам и национализам су, наиме, чеда средњоевропске малограђанштине. Нема тога на хришћанском истоку. То је роба из увоза. Антонић и његови другови вероватно мисле да ће примењен на Србе, национализам донети добре плодове. Али исто то је вероватно мислио и Александар Ранковић за комунизам. Суманута идеја српске бланко безгрешности и ексклузивитета наставља да нам се обија о главу. Национализам увек доноси раздор и расуло. Он је модерна форма идолопоклонства. Преступ је модеран, али казна за њега је истоветна као и у

старозаветним временима. И лепо је осећамо на сопственим кожама.

Шта мислите о православљу и православној цркви данас?

- И православље и православна црква су у великој кризи. Али то уопште није разлог за забринутост: и православље и црква треба да буду у кризи. Многи су забринuti због сукоба у нашој цркви, ја их, међутим, видим као веома добру ствар. Криза изворно има сасвим друго значење од онога које се уврежило. Криза - то је суд, разлучивање, раздвајање жита од кукоља. Рекао бих да патријарх Иринеј и једна група епископа имају намеру да се обрачунају са етнофилетизмом који је цркву и довео на ивицу раскола. У теолошком смислу, етнофилетизам је конфузија: посвећење профаног и обесвећење светог. Па тако, када неки архијереји кажу "свето Косово", они добијају аплаузе екипе из НСПМ-а и симпатије бивших комуниста, али тиме изазивају корективни Божији гнев. Ово треба упамтити: када се црква опорави и врати свом послању, опоравиће се и цела Србија.

Карлеушин грандиозан ударац у јаја младотурске чаршије

Како бисте објаснили феномен Јелене Карлеуше, то јест колумне коју је написала поводом Параде поноса? Зашто је она наишла на више одјека него реакције свих политичара, државника, аналитичара?

- Зато што се очекивало да би Карлеуша, као фолк дива, по природи ствари требало да подржи антипараду. То је био грандиозан ударац ногом у јаја младотурске и малограђанске чаршије. Јелена је заправо разбила још један лажни мит.

Да можете, да ли бисте ангажовали Јелену Карлеушу у политичкој странци?

- Није мени више до странака, а не бих ни њој препоручио да се оперативно бави политиком. Који ће јој то? Она, претпостављам, има све оно због чега се овде људи баве политиком.

Карлеушин ударац у јаја младотурске чаршије

Пише: Светислав Басара
четвртак, 28 октобар 2010 10:04

(Разговор водио: **Раде Станић**)